

The analysis of relationship between ethical intelligence and psychological capital in physical education students at University of Kashan (A case study; Iranian and Iraqi students)

Hossein Hadi Al-Bayati¹, Hamid Rahimi^{2*}

1- MA, Department of Education, School of Humanity, University of Kashan, Kashan, Iran.

2- Corresponding Author: Associate Prof, Department of Education, School of Humanity, University of Kashan, Kashan, Iran.

*Corresponding Author: **Hamid Rahimi**, E-mail: dr.hamid.rahimi@kashanu.ac.ir

Abstract

Background and Aim: The aim of this study was to examine the relationship between moral intelligence and psychological capital among Iranian and Iraqi physical education students at the University of Kashan.

Methods: The research type was descriptive-correlational and the statistical population included 372 Iranian and Iraqi students of the Department of Physical Education at Kashan University, with a sample, size of 193 obtained through the Cochran formula and stratified random sampling method. To collect data, two psychological capital questionnaires by Luthans et al. (2007) and the moral intelligence questionnaire by Link & Keel (2005) were used. Using Cronbach's alpha coefficient, the reliability coefficient of the psychological capital questionnaire was 0.93 and the moral intelligence questionnaire was 0.96. Data analysis was performed at two descriptive and inferential levels using SPSS and Lisrel software.

Results: The results indicated a positive and significant relationship between moral intelligence and psychological capital. The dimensions of integrity and responsibility had significant positive effects on the psychological capital dimensions of self-efficacy; hope, resilience, and optimism, whereas compassion and forgiveness did not show significant effects in some cases. Moreover, an independent t-test revealed no significant differences between Iranian and Iraqi students in terms of moral intelligence and psychological capital.

Conclusion: The findings highlight the important role of moral intelligence in enhancing psychological capital, particularly emphasizing integrity and responsibility as key factors. These dimensions can serve as central elements in educational and personal development programs aimed at strengthening students' psychological resources.

Keywords: Moral Intelligence, Psychological Capital, Students, University.

DOI: 10.22098/pbeo.2025.18611.1070

Received: 2025/04/18

Accepted: 2025/06/23

تحلیل رابطه بین هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی دانشجویان رشته تربیت بدنی دانشگاه کاشان (مورد مطالعه: دانشجویان ایرانی و عراقی)

حسین هادی البیاتی^۱، حمید رحیمی^{۲*}

۱. کارشناسی ارشد، گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران

۲. دانشیار گروه علوم تربیتی، دانشکده علوم انسانی، دانشگاه کاشان، کاشان، ایران.

* نویسنده مسئول: حمید رحیمی، رایانامه: dr.hamid.rahimi@kashanu.ac.ir E-mail:

چکیده

زمینه و هدف: هدف پژوهش، بررسی رابطه بین هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی دانشجویان ایرانی و عراقی رشته تربیت بدنی دانشگاه کاشان بود.

روش: نوع پژوهش، توصیفی-همبستگی و جامعه آماری شامل دانشجویان ایرانی و عراقی رشته تربیت بدنی دانشگاه کاشان به تعداد ۳۷۲ نفر بودند که حجم نمونه از طریق فرمول کوکران و به روش نمونه گیری تصادفی طبقه ای، ۱۹۳ نفر بدست آمد. برای گردآوری اطلاعات از دو پرسشنامه سرمایه روانشناختی لوتانز و همکارانش (۲۰۰۷) و پرسشنامه هوش اخلاقی لنینک و کیل (۲۰۰۵) استفاده شد. با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، ضریب پایایی پرسشنامه سرمایه روانشناختی ۰/۹۳ و هوش اخلاقی ۰/۹۶ بدست آمد. تحلیل داده ها در دو سطح توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار SPSS و لیزرل انجام شد.

یافته ها: یافته ها نشان داد که بین هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی رابطه مثبت و معنادار وجود دارد. همچنین، در بررسی ابعاد هوش اخلاقی مشخص شد که ابعاد درستکاری و مسئولیت پذیری، تأثیر مثبت و معناداری بر ابعاد خودکارآمدی، امید، تاب آوری و خوش بینی دارند، در حالی که ابعاد دلسوزی و بخشش در برخی موارد اثر معنادار نداشتند. آزمون تی مستقل نیز نشان داد که تفاوت معناداری بین میانگین هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی دانشجویان ایرانی و عراقی وجود ندارد.

نتیجه گیری: این یافته ها بر نقش مهم و اثرگذار هوش اخلاقی در تقویت سرمایه روانشناختی تأکید دارند و به ویژه ابعاد درستکاری و مسئولیت پذیری را به عنوان عوامل کلیدی می توان به عنوان محورهای اصلی برنامه های آموزشی و توسعه فردی در نظر گرفت.

واژه های کلیدی: هوش اخلاقی، سرمایه روانشناختی، دانشجویان، دانشگاه.

DOI: 10.22098/pbeo.2025.18861.1075

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۱/۲۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۴/۰۲

مقدمه

در سال های اخیر، با تشدید رقابت های اجتماعی و تغییرات در نظام آموزشی، مسائل سلامت روانی دانشجویان دانشگاهی، توجه بیشتری را به خود جلب کرده است، زیرا در عصر حاضر، دانشجویان به دلایل مختلفی مانند مساله اشتغال، ازدواج، جدایی و دوری از خانواده، ناسازگاری با سایر افراد در محیط زندگی، کافی نبودن امکانات رفاهی و اقتصادی و امید به آینده، در معرض فشار روانی و بروز یا تشدید مشکلات سلامت روانی قرار دارند. سال های دانشگاهی یک دوره حساس برای توسعه ویژگی ها و توانمندی های روانشناختی دانشجویان است که در آن جوانان راهبردهایی برای حفظ سلامت روان خود تشکیل می دهند (Han et al, 2022). طبق گفته تجادا گالاردو و همکاران (Tejada-Gallardo et al, 2020)، مداخلات روانشناختی مثبت می توانند به طور قابل توجهی سلامت روان دانشجویان را بهبود بخشیده، رشد و توسعه شخصی آن ها را ترویج دهند، انگیزه یادگیری، سازگاری و مهارت های اجتماعی آن ها را افزایش دهند و به طور کلی به رفاه و تنظیم اجتماعی آن ها کمک کنند. برعکس، مداخلات روانشناسی منفی می تواند عملکرد تحصیلی، روابط اجتماعی، توسعه شغلی و حتی مشکلات بهداشت روان را تحت تأثیر قرار دهد. در این مرحله حساس از زندگی دانشگاهی، دانشجویان با چالش های جدیدی مانند شروع زندگی مستقل، تشکیل دوستی های جدید و تجربه اولین جدایی از خانه و خانواده مواجه می شوند (Mofatteh et al, 2020). این تحولات می توانند تأثیر عمیقی بر رفاه کلی و سلامت روانی دانشجویان داشته باشند که منجر به افزایش اضطراب، اختلالات خواب، مشکلات مرتبط با استرس و فشار روانی قابل توجهی می شود. خطر ابتلا به اختلالات روانی در دوران بزرگسالی اولیه افزایش می یابد و با توجه به آسیب پذیر بودن دانشجویان (Limone et al, 2022)، مسائل بهداشت روانی در میان آن ها به طور فزاینده ای رایج شده است. در نتیجه، در سال های اخیر توجه بیشتری به رفاه و سلامت روانی دانشجویان، معطوف شده است. طبق گزارشی که در سال ۲۰۲۳ توسط وزارت علوم و وزارت بهداشت اسپانیا منتشر شد، ۵۲٪ از دانشجویان دانشگاه از متخصصان بهداشت برای مسائل بهداشت روانی کمک گرفته اند. از این افراد، ۴۷٪ علائم افسردگی را گزارش کرده اند، در حالی که ۵۳٪ اضطراب متوسط تا شدید نشان داده اند (Moraleda Ruano et al, 2023). پژوهش های انجام شده در سطح دانشگاه های کشور هم حاکی از بالا بودن آمار افسردگی، اضطراب و استرس است؛ به طوری که در برخی موارد فراوانی ۵۲٪ برای افسردگی، ۳۹/۵٪ برای اضطراب و ۷۱/۷٪ برای استرس برآورد شده است (Rezaei Adriani et al, 2016).

سرمایه روانشناختی مثبت، ویژگی است که می تواند توسعه یابد و تقویت شود. شناسایی عواملی که بر آن تأثیر می گذارند و اجرای مداخلات هدفمند، می تواند وضعیت بهداشت روان دانشجویان را بهبود بخشد (Lin et al, 2025). سرمایه روانشناختی به وضعیت روانی مثبتی اشاره دارد که در مراحل رشد و توسعه فردی شکل می گیرد و شامل مؤلفه هایی همچون خودکارآمدی، خوش بینی، تاب آوری و امید است (Luthans et al, 2019). امید، شامل حفظ انتظارات مثبت و انگیزه برای دنبال کردن اهداف، حتی در مواجهه با موانع است؛ خودکارآمدی، باور فرد به توانایی خود در انجام موفقیت آمیز وظایف و غلبه بر چالش هاست؛ خوش بینی به معنای داشتن نگرش مثبت و انتظار نتایج مطلوب است و در نهایت تاب آوری، توانایی بازایی و سازگاری در مواجهه با سختی ها است (Zewude et al, 2024). طیف وسیعی از پژوهش ها، تأثیر مثبت سرمایه روانشناختی را بر عملکرد فردی، رضایت شغلی، موفقیت حرفه ای و بهزیستی در کشورهای مختلف، صنایع گوناگون و نقش های شغلی متنوع نشان داده اند؛ در نتیجه، اهمیت چشمگیر و تقاضای بالای این منبع را تأیید می کنند (Da Costa et al, 2021). در محیط دانشگاهی، سرمایه روانشناختی به طور مستقیم با متغیرهایی مانند عملکرد تحصیلی، رضایت تحصیلی و تعهد تحصیلی، سازگاری تحصیلی، جهت گیری به اهداف یادگیری و رضایت تحصیلی،

انگیزه درونی، فرسودگی یا ملال تحصیلی، خلاقیت، استرس ناشی از انتظارات تحصیلی، یادگیری آگاهانه و مشارکت در یادگیری و کیفیت جامع آموزش عالی مرتبط بوده است (Guerrero-Alcedo et al, 2022). این نتایج باعث افزایش علاقه دانشجویان و متخصصان به فعالیت ها و برنامه های آموزشی شده است که احتمالاً می توانند سرمایه روان شناختی را بهبود بخشند (Da Costa et al, 2021). در همین زمینه، چن و همکاران (Chen et al, 2023) بر اهمیت سرمایه روان شناختی تأکید کرده اند و نشان داده اند که مؤلفه های خودکارآمدی، خوش بینی، امید و تاب آوری می توانند در کاهش چالش ها و ایجاد پیامدهای مثبت نقش مؤثری ایفا کنند. در مطالعه ای جوزف و دونالد (Joseph & Donald, 2022) روی ۲۱۲ دانشجوی مدیریت در شهر کرالای هند، نشان داد که سرمایه روان شناختی تأثیر قابل توجهی بر شادی دانشجویان مدیریت دارد. علاوه بر این، ادراک از قابلیت اشتغال و سرمایه روان شناختی با رضایت از زندگی رابطه مثبتی دارند.

طبق تحقیقات متعدد، سرمایه روان شناختی پیشایندهای زیادی دارد، یکی از این پیشایندها، هوش اخلاقی است (Nguyen et al, 2024). هوش اخلاقی به عنوان ظرفیت و توانایی تشخیص درست از نادرست، برخورداری از ارزش های اخلاقی قوی و عمل به آن ها تعریف می شود. این مفهوم بیان می کند که اصول اخلاقی به صورت ارثی منتقل نمی شوند، بلکه افراد، فضیلت مند بودن را می آموزند. در واقع، هوش اخلاقی با شکل دهی یک تصویر مثبت در ذهن انسان، در توسعه شناخت و حساسیت نسبت به مسائل اخلاقی نقش مؤثری دارد و سازمان دهی رفتارها را در شرایط بحرانی تسهیل می کند. این ویژگی به افراد کمک می کند تا رفتارهای هوشمندانه و بهینه ای از خود نشان دهند. علاوه بر این، هوش اخلاقی به ایجاد کار تیمی قوی و افزایش بهره وری کمک کرده و از بروز اقدامات مجرمانه جلوگیری می کند (Mohammadi et al, 2025).

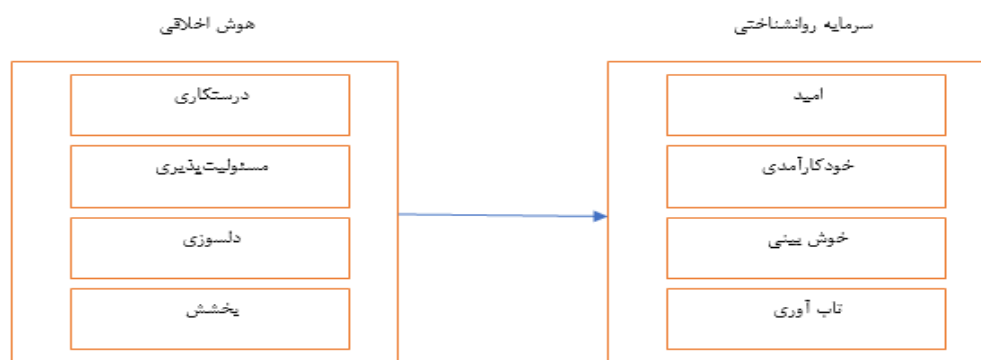
بر اساس مدل لنینک و کیل (Lennick & Kiel, 2011)، هوش اخلاقی از چهار بعد اساسی تشکیل شده است. نخست، یکپارچگی که به هماهنگی بین باورها و رفتارهای فرد اشاره دارد. دوم، مسئولیت پذیری که شامل پذیرش مسئولیت شخصی، اعتراف به اشتباهات و قبول پیامدهای اقدامات خود می شود. سوم، بخشش که به توانایی درک اشتباهات شخصی و بخشش خطاهای دیگران مربوط است. چهارم، دلسوزی که میزان توجه و مراقبت فرد نسبت به دیگران را نشان می دهد. در مدلی دیگر، اجزای هوش اخلاقی شامل همدلی، وجدان، خودکنترلی، احترام، مهربانی، تحمل و انصاف است (Prasertsin et al, 2024). این ویژگی ها به افراد کمک می کنند تا با چالش ها و فشارهای اخلاقی که در طول زندگی با آن مواجه می شوند مقابله کنند و در نتیجه ویژگی های اخلاقی را پرورش می دهند که به آن ها این امکان را می دهد که تصمیمات اخلاقی اتخاذ کرده، در موقعیت ها به طور مناسب عمل کنند و مسائل را به صورت اخلاقی حل کنند (Prasertsin et al, 2024). در مجموع، هدف از توسعه هوش اخلاقی ایجاد تعامل سازنده بین فرد و محیط پیرامون او برای دستیابی به عملکرد بهینه و هماهنگی بیشتر در زندگی اجتماعی و حرفه ای است (Talebi, 2023). زیرا هوش اخلاقی بخشی از آموزش جامع است که به توسعه توانایی های فردی، آگاهی، وجدان، قدرت تشخیص خوب از بد و تعاملات اجتماعی کمک می کند. افزون بر این، هوش اخلاقی با ایجاد روابط مبتنی بر اخلاق در محیط های آموزشی، زمینه را برای رشد شخصی و حرفه ای پس از فارغ التحصیلی و ورود به بازار کار فراهم می سازد (Prasertsin et al, 2024).

مطالعات متعددی در سال های اخیر در حوزه هوش اخلاقی در محیط های آموزشی انجام شده است. پژوهشی که توسط کلارکن (Clarken, 2009) درباره هوش اخلاقی در مدارس انجام شد، تأکید داشت که اگر مدارس بخواهند هوش اخلاقی را در دانش آموزان توسعه دهند، می توانند این کار را با ایجاد محیط هایی عادلانه، دلسوزانه و صادقانه آغاز کنند که به بهبود ابعاد اخلاقی کمک می کنند. لذا آموزش باید بر اساس اصولی مانند صداقت، مسئولیت پذیری، بخشش و شفقت که توسط لنینک و کیل (Lennick & Kiel, 2005) شناسایی شده اند، پیش برود. کلارکن در سال ۲۰۱۰ مقاله دیگری با

عنوان «بررسی هوش اخلاقی به عنوان بخشی از آموزش جامع» ارائه داد. یافته های این پژوهش ها نشان داد که توسعه هوش اخلاقی منجر به شکل گیری افراد، مدارس و دیگر سیستم های اجتماعی سالم تر و مثبت تر خواهد شد. لذا توجه به ارزش های اخلاقی، فرهنگی و رشد توانمندی های فردی و اجتماعی و همچنین کمک به توسعه عاطفی، شخصیتی و رفتاری دانش آموزان و دانشجویان از جمله وظایف مهمی است که از مراکز آموزشی انتظار می رود به آن توجه خاصی داشته باشند. بیچرانلو و اسماعیلی شاد (Bichranloo & Esmaeili Shad 2024) در پژوهشی با عنوان رابطه هوش اخلاقی و سرمایه اجتماعی با نقش میانجی سرمایه روان شناختی در معلمان دوره ابتدایی شهر بجنورد نشان دادند بین هوش اخلاقی و سرمایه اجتماعی رابطه معناداری مشاهده شد. همچنین، رابطه معنادار بین هوش اخلاقی و سرمایه روان شناختی و بین سرمایه روان شناختی و سرمایه اجتماعی تأیید شد. امید و همکاران (Omid et al, 2017) پژوهشی با عنوان بررسی رابطه هوش اخلاقی و امید به زندگی در دانشجویان دانشگاه پیام نور انجام دادند و نتایج پژوهش نشان داد که بین این دو متغیر، همبستگی معناداری به میزان ۰/۳۸۸ وجود دارد. قاسم و همکاران (Qasim et al, 2022) پژوهشی با عنوان بررسی تأثیر اخلاق کاری اسلامی بر عملکرد وظیفه ای: نقش میانجی سرمایه روان شناختی و نقش تعدیلی رهبری اخلاقی انجام دادند. نتایج از فرضیه های میانجی گری و تعدیلگری حمایت کردند و تأیید نمودند که سرمایه روان شناختی میانجی رابطه بین اخلاق کاری اسلامی و عملکرد وظیفه ای است. همچنین، رهبری اخلاقی رابطه بین اخلاق کاری اسلامی و سرمایه روان شناختی را تعدیل می کند. محمد و همکاران (Mohammed et al, 2022) پژوهشی با عنوان تأثیر اخلاق کاری اسلامی بر موفقیت شغلی دانشگاهیان: نقش میانجی منابع سرمایه روان شناختی انجام دادند. یافته ها نشان دادند که اخلاق کاری اسلامی با موفقیت شغلی دانشگاهیان رابطه مثبت دارد. علاوه بر این، سرمایه روان شناختی به عنوان یک میانجی معنادار بین اخلاق کاری اسلامی و موفقیت شغلی دانشگاهیان عمل می کند.

توجه به ارزشهای اخلاقی، فرهنگی، شکوفایی و رشد توانایی ها و قابلیت های فردی و اجتماعی و کمک به رشد عاطفی، شخصیتی و رفتاری دانش آموزان و دانشجویان از جمله وظایف مهمی است که انتظار می رود مراکز و موسسات آموزشی بدان توجه ویژه داشته باشند. از آنجا که رفتارهای اجتماعی مطلوب با هنجارها و ارزش های موجود در جامعه سر و کار دارد و هوش اخلاقی نیز با ارزشها در ارتباط است، بنابراین، میتوان انتظار داشت کسانی که هوش اخلاقی بالایی دارند، دارای رفتارهای اجتماعی و فردی مطلوب از جمله سرمایه روان شناختی نیز باشند. در این راستا، دانشجویان رشته تربیت بدنی که هم زمان با آموزش های علمی در زمینه ورزش، با مسئولیت های اخلاقی نیز مواجه هستند، نیازمند هوش اخلاقی بالا برای مقابله با موقعیت های مختلف در عرصه های حرفه ای و اجتماعی هستند. در دانشجویان رشته تربیت بدنی، این ویژگی از آن جهت اهمیت دارد که آن ها هم زمان با آموزش های علمی و ورزشی، با موقعیت های اخلاقی مختلفی مانند رعایت اصول عدالت، احترام به رقیب و رعایت اخلاق در محیط های ورزشی مواجه می شوند. دانشجویانی که دارای هوش اخلاقی بالا هستند، معمولاً در مواجهه با فشارهای اجتماعی، رقابتی و تحصیلی، قادرند بهترین انتخاب های اخلاقی را داشته باشند. این ویژگی ها نه تنها به آن ها کمک می کند تا در مسائل اجتماعی و تحصیلی موفق تر باشند، بلکه در مواجهه با مشکلات روان شناختی و چالش های فردی نیز می توانند رفتارهای مثبتی از خود نشان دهند که در نهایت منجر به تقویت سرمایه روان شناختی آنان می شود. از طرف دیگر، سرمایه روان شناختی می تواند افراد را قادر سازد تا به طور مؤثری با چالش ها و مشکلات زندگی روبه رو شوند و بر روی توانایی های خود تکیه کنند. در دانشجویان، این ویژگی ها می تواند به آن ها کمک کند تا در مقابل چالش های تحصیلی، اجتماعی و حرفه ای مقاوم تر باشند و به نتایج مثبت تری دست یابند. به ویژه برای دانشجویان رشته تربیت بدنی، این ویژگی ها نقش بسیار مهمی در موفقیت های تحصیلی و حرفه ای ایفا می کنند.

دانشجویان تربیت بدنی با هوش اخلاقی بالا، به احتمال زیاد سرمایه روان‌شناختی قوی‌تری خواهند داشت، چرا که ویژگی‌های اخلاقی مانند صداقت، مسئولیت‌پذیری و احترام به دیگران می‌تواند در ارتقاء خودکارآمدی و تاب‌آوری آن‌ها در مواجهه با چالش‌های فیزیکی و اجتماعی مؤثر باشد. همچنین، دانشجویان تربیت بدنی به دلیل ماهیت تحصیلات خود که با فعالیت‌های بدنی، کار تیمی و تعاملات اجتماعی در ارتباط است، باید قادر باشند در شرایط مختلف، بر مشکلات غلبه کنند و اعتماد به نفس خود را در موقعیت‌های مختلف حفظ کنند. به‌طور خاص، ویژگی‌هایی مانند تاب‌آوری و خوش‌بینی می‌تواند آن‌ها را در مقابله با فشارهای روانی ناشی از رقابت‌ها، تمرینات سخت و مسائل اجتماعی یاری دهد. لذا با توجه به مبانی نظری و تجربی پژوهش، بررسی این رابطه می‌تواند به درک بهتری از نحوه تعامل ویژگی‌های اخلاقی و روان‌شناختی در موفقیت‌های تحصیلی و حرفه‌ای دانشجویان رشته تربیت بدنی منجر شود. بنابراین در این تحقیق، تلاش خواهد شد تا رابطه بین هوش اخلاقی و سرمایه روان‌شناختی در دانشجویان رشته تربیت بدنی دانشگاه کاشان مورد بررسی قرار گیرد. شکل (۱) بیانگر مدل مفهومی پژوهش است.

شکل (۱) مدل مفهومی پژوهش

روش پژوهش

نوع پژوهش از نظر هدف، کاربردی و از نظر اجرا، توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری شامل دانشجویان ایرانی و عراقی رشته تربیت بدنی دانشگاه کاشان به تعداد ۳۷۲ نفر بودند که حجم نمونه از طریق فرمول کوکران و به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای متناسب با حجم ۱۹۳ نفر بدست آمد. برای گردآوری اطلاعات از دو پرسشنامه استفاده شد:

(الف) پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی: پرسشنامه سرمایه روان‌شناختی لوتانز و همکارانش (Luthans & Youssef, 2007) شامل چهار مولفه امید، خودکارآمدی، خوش‌بینی و تاب‌آوری بود. پایایی کلی مقیاس سرمایه روان‌شناختی در پژوهش زود و همکاران (Zewude et al, 2024) برابر با ۰/۸۹ و در پژوهش حاضر از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۳ بدست آمد.

(ب) پرسشنامه هوش اخلاقی: پرسشنامه هوش اخلاقی لنینک و کیل (Lennick & Kiel, 2005) شامل ۴۰ سؤال و چهار مؤلفه درستکاری، مسئولیت‌پذیری، دلسوزی و بخشش بود. هر سؤال در طیف پنج‌درجه‌ای از "هرگز" تا "همیشه" بود. ضریب پایایی پرسشنامه هوش اخلاقی در مطالعه روشن‌زهی و ناستی‌زایی (Roshanzehi & Nasteizaei, 2022) ۰/۸۱ و در پژوهش حاضر از طریق آلفای کرونباخ ۰/۹۶ بدست آمد.

به منظور سنجش روایی سازه‌های پژوهش از تحلیل عاملی تأییدی در مرتبه دوم استفاده شد. نتایج نشان داد که تمامی بارهای عاملی در هر سازه فرعی، بالاتر از مقدار مرجع ۰/۵۰ قرار دارند که نشان‌دهنده بارگذاری مناسب و مرتبط هر شاخص با سازه مربوطه است. همچنین شاخص‌های برازش مدل (مانند GFI، CFI، RMSEA و PMR) در محدوده قابل

قبول قرار گرفتند که نشان از تطابق مناسب مدل اندازه گیری با داده های جمع آوری شده دارد. در مجموع، نتایج حاصل از تحلیل عاملی تأییدی نشان می دهد که مدل اندازه گیری پژوهش از روایی مناسبی برخوردار است و می توان به درستی و دقت داده ها و سازه های مورد بررسی، اعتماد کرد.

تحلیل داده ها در دو سطح توصیفی و استنباطی با استفاده از نرم افزار لیزرل نسخه ۸/۵ و اس.پی.اس.اس نسخه ۲۶ انجام شد. در بخش آمار توصیفی، شاخص هایی همچون فراوانی، درصد، میانگین، انحراف معیار و در بخش آمار استنباطی، برای آزمون فرضیه ها و بررسی روابط بین متغیرها، از مدل سازی معادلات ساختاری با رویکرد تحلیل عاملی و تحلیل مسیر، بهره گرفته شد.

یافته ها

بررسی ویژگی های جمعیت شناختی پاسخ دهندگان نشان می دهد که از مجموع ۱۹۳ نفر شرکت کننده در این پژوهش، ۱۱۱ نفر (۵۸ درصد) مرد و ۸۲ نفر (۴۲ درصد) زن بوده اند. از کل نمونه ۱۹۳ نفری، حدود ۶۲ درصد را دانشجویان ایرانی و ۳۸ درصد را دانشجویان عراقی تشکیل می دهند. در زمینه مقطع تحصیلی، در بین دانشجویان نمونه، ۵۵ درصد دارای تحصیلات کارشناسی و ۴۵ درصد دارای تحصیلات کارشناسی ارشد هستند. بررسی سابقه فعالیت ورزشی (حرفه ای یا نیمه حرفه ای) نشان می دهد که بخش عمده ای از نمونه (۱۳۵ نفر، ۰/۷۰ درصد) بیش از سه سال سابقه فعالیت ورزشی دارند. در مقابل، ۳۴ نفر (۱۸ درصد) بین یک تا سه سال و ۲۴ نفر (۱۲ درصد) کمتر از یک سال سابقه ورزشی دارند.

جدول (۱) شاخص های توصیفی متغیر های اصلی پژوهش

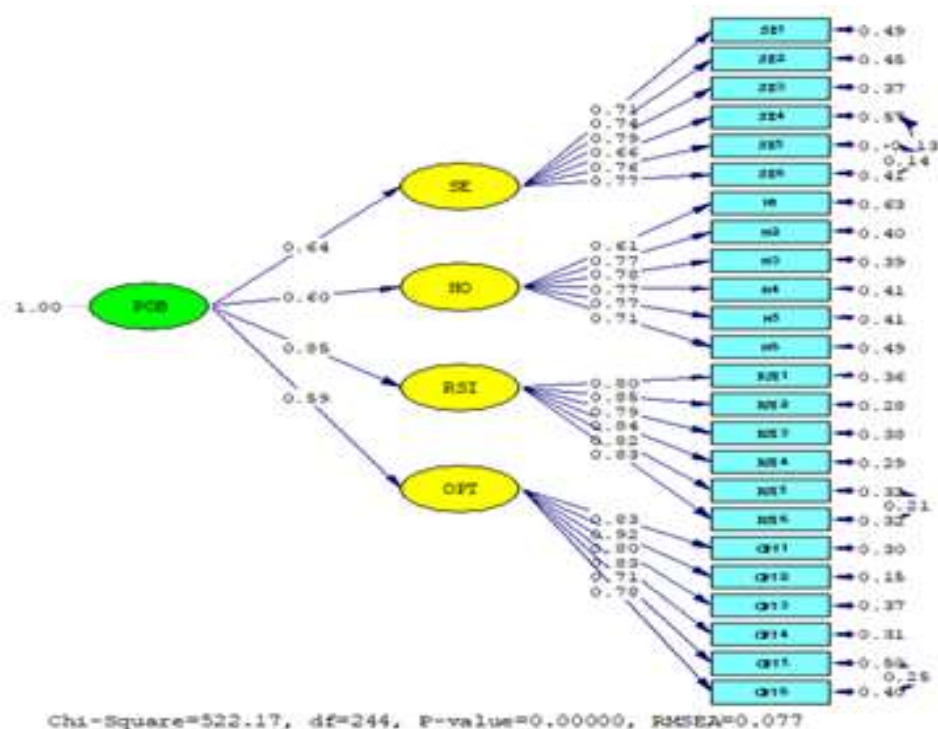
متغیر	تعداد	میانگین	انحراف معیار	چولگی		کشیدگی	
				آماره	انحراف	آماره	انحراف
هوش اخلاقی	۱۹۳	۲/۹۶	۰/۶۰	-۰/۱۲۷	۰/۱۷۵	-۰/۱۵۱	۰/۳۴۸
سرمایه روانشناختی	۱۹۳	۲/۹۱	۰/۶۲	-۰/۱۵	۰/۱۷۵	-۰/۳۳۱	۰/۳۴۸

بر اساس داده های جدول (۱)، میانگین نمره هوش اخلاقی پاسخ دهندگان برابر با ۲/۹۶ و انحراف معیار ۰/۶۰ و در حد متوسط است. برای سرمایه روان شناختی، میانگین نمرات ۲/۹۱ و انحراف معیار ۰/۶۲، پراکندگی متوسطی را نشان می دهد. مقدار چولگی و کشیدگی هر دو متغیر در بازه استاندارد ± 2 قرار دارند.

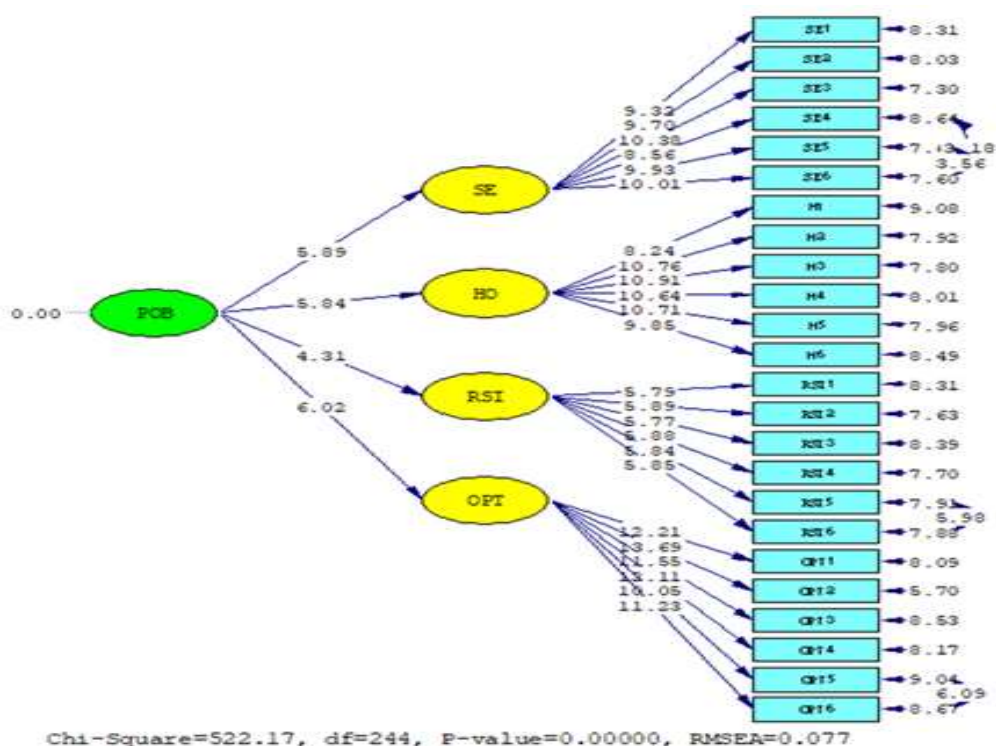
جدول (۲) آزمون نرمال بودن

شاخص	کلموگروف اسمیرنوف			شاپیرو ویلک			وضعیت
	تعداد	آماره	معناداری	تعداد	آماره	معناداری	
هوش اخلاقی	۱۹۳	۰/۰۶	۰/۰۸۵	۱۹۳	۰/۹۹۳	۰/۴۸۲	نرمال
سرمایه روانشناختی	۱۹۳	۰/۰۲۸	۰/۲	۱۹۳	۰/۹۹۵	۰/۷۹۶	نرمال

بر اساس نتایج آزمون کلموگروف-اسمیرنوف و آزمون شاپیرو-ویلک و با توجه به سطح معناداری در هر دو آزمون، نتایج حاکی از نرمال بودن کامل توزیع سرمایه روان شناختی و هوش اخلاقی است.

شکل (۲) مدل اندازه گیری متغیر سرمایه روانشناختی در حالت ضریب استاندارد

شکل (۳) مدل اندازه گیری متغیر سرمایه روانشناختی در حالت ضریب غیر استاندارد

جدول (۳) شاخص های برازش مدل اندازه گیری متغیر سرمایه روانشناختی

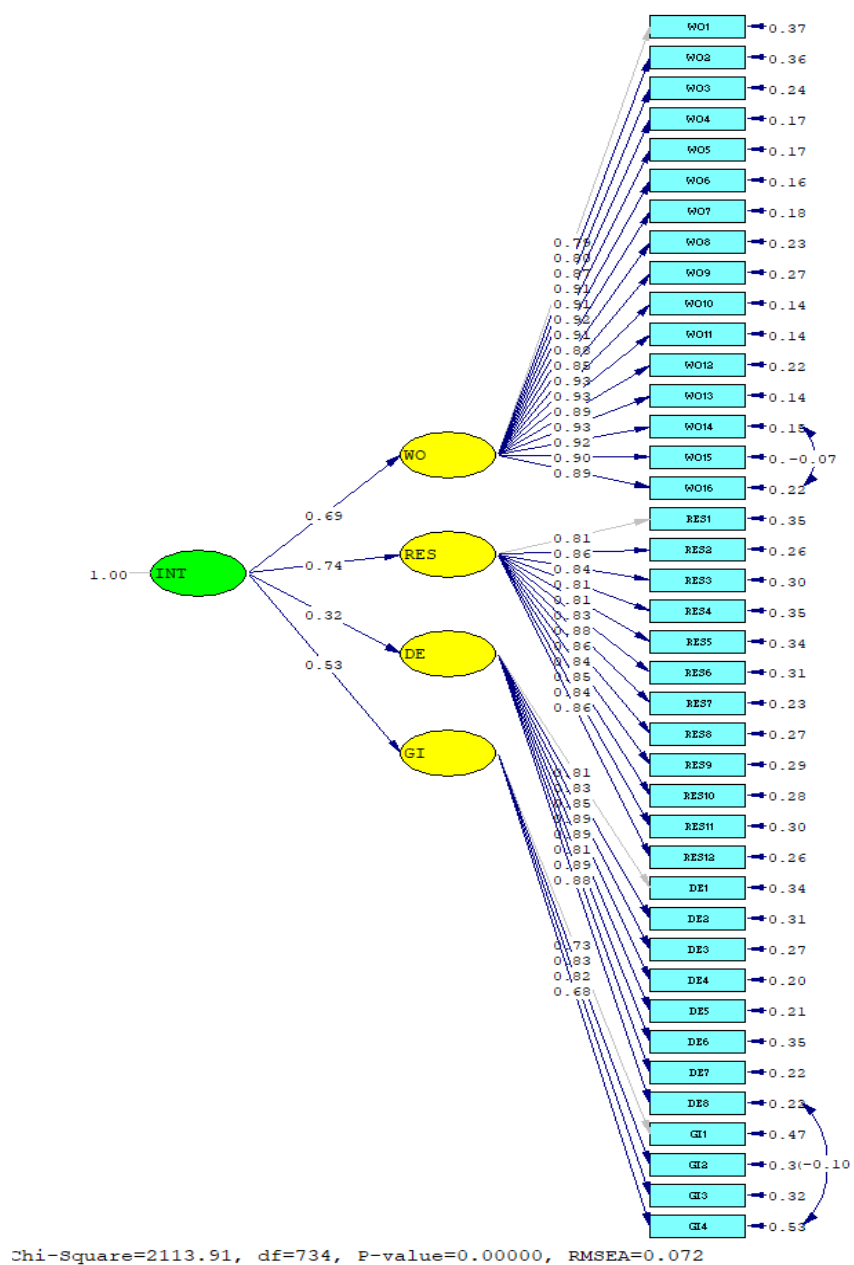
شاخص برازش	آماره مدل	مقدار پیشنهاد شده
X^2/df	۲/۱۴	<5
RMSEA	۰/۰۷۷	<0.08
RMR	۰/۰۵۶	<0.08
NFI	۰/۹۳	>0.90
NNFI	۰/۹۶	>0.90
CFI	۰/۹۶	>0.90
GFI	۰/۸۲	>0.80
AGFI	۰/۸۱	>0.80

طبق جدول (۳)، شاخص های برازش مدل تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم حاکی از انطباق خوب مدل با داده ها است و می توان با اطمینان از این مدل برای تحلیل های ساختاری و آزمون فرضیات پژوهش بهره گرفت.

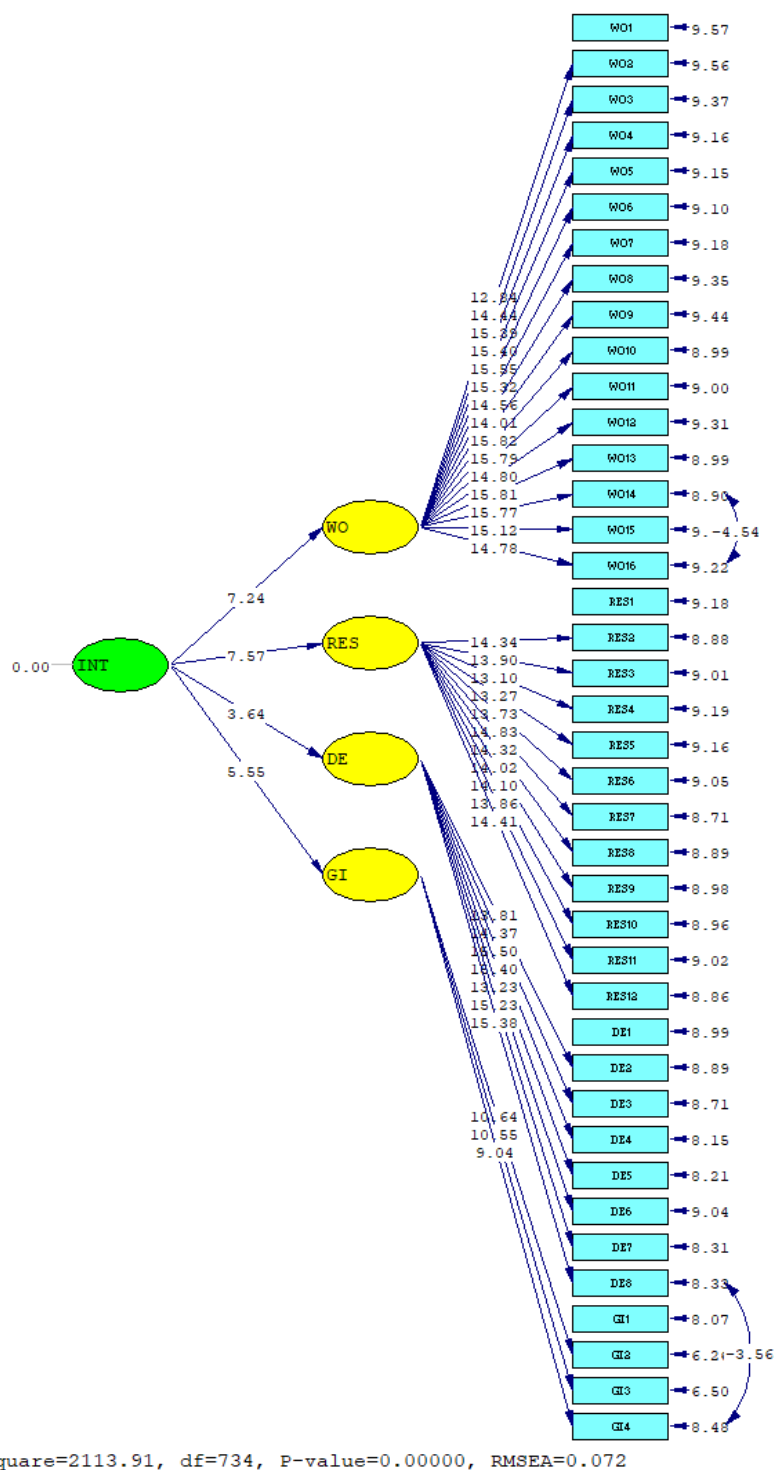
جدول (۴) نتایج تحلیل مرتبه دوم متغیر سرمایه روانشناختی

متغیر	ابعاد	مخفف	بار عاملی	مقدار تی
سرمایه روانشناختی	امید	H	۰/۶	۵/۸۴
	خودکارآمدی	SE	۰/۶۴	۵/۸۹
	خوش بینی	OPT	۰/۵۹	۶/۰۲
	تاب آوری	RSI	۰/۸۵	۴/۳۱

نتایج تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم حاکی از این است که ابعاد امید، خودکارآمدی، خوش بینی و تاب آوری، همگی به صورت معنادار و قابل قبولی سرمایه روانشناختی را تشکیل می دهند و می توانند به عنوان مولفه های اصلی این سازه در مدل پژوهش مورد استفاده قرار گیرند.

شکل (۴) مدل اندازه گیری متغیر هوش اخلاقی در حالت ضریب استاندارد

شکل (۵) مدل اندازه گیری متغیر هوش اخلاقی در حالت ضریب غیر استاندارد

جدول (۵) شاخص های برازش مدل اندازه گیری متغیر هوش اخلاقی

مقدار پیشنهاد شده	آماره مدل	شاخص برازش

X2/df	۲/۸۸	<5
RMSEA	۰/۰۷۸	<0.08
RMR	۰/۰۵۱	<0.08
NFI	۰/۹۱	>0.90
NNFI	۰/۹۳	>0.90
CFI	۰/۹۴	>0.90
GFI	۰/۸۱	>0.80
AGFI	۰/۸۱	>0.80

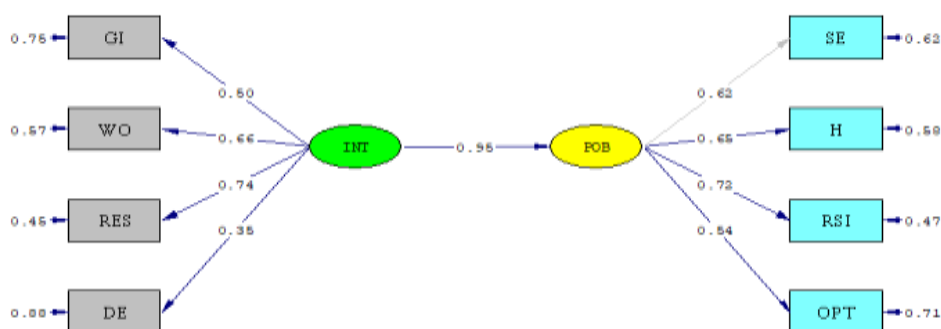
طبق جدول (۵)، نتایج این شاخص ها نشان دهنده برازش مطلوب مدل اندازه گیری متغیر مستقل هوش اخلاقی در سطح مرتبه دوم است و می توان با اطمینان از این مدل برای تحلیل های ساختاری و آزمون فرضیات پژوهش استفاده نمود.

جدول (۶) نتایج تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم متغیر هوش اخلاقی

متغیر	ابعاد	مخفف	بار عاملی	مقدار تی
هوش اخلاقی	درستکاری	WO	۰/۶۹	۷/۲۴
	مسئولیت پذیری	RES	۰/۷۴	۷/۵۷
	دلسوزی	DE	۰/۳۲	۳/۶۴
	بخشش	GI	۰/۵۳	۵/۵۵

نتایج تحلیل عاملی تأییدی مرتبه دوم نشان می دهد که ابعاد «درستکاری» و «مسئولیت پذیری» نقش مهم و مؤثری در شکل دهی سازه کلی «هوش اخلاقی» دارند و بارهای عاملی بالایی از خود نشان داده اند. در مقابل، بعد «دلسوزی» با بار عاملی پایین تر، نقش کمتری در تبیین متغیر کلی ایفا می کند. بعد «بخشش» نیز در سطح متوسط قرار دارد و همچنان به عنوان یکی از ابعاد مؤثر شناخته می شود.

فرضیه پژوهش: بین هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی دانشجویان ایرانی و عراقی رشته تربیت بدنی دانشگاه کاشان رابطه معناداری وجود دارد.

Chi-Square=37.61, df=19, P-value=0.00666, RMSEA=0.071

شکل (۵) بررسی مدل اصلی در حالت ضریب استاندارد

جدول (۷) خلاصه نتایج

متغیر	ضریب مسیر	عدد معناداری	نتیجه
هوش اخلاقی بر سرمایه روانشناختی	۰/۹۵	۸/۰۳	تأیید

با توجه به اعداد معناداری، فرضیه های پژوهش مورد تأیید قرار می گیرند و بین ابعاد هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی، رابطه مثبت و معنادار وجود دارد.

جدول (۸) مقایسه متغیرهای سرمایه روانشناختی و هوش اخلاقی براساس ملیت دانشجویان

متغیر	ملیت	تعداد	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معناداری
سرمایه روانشناختی	ایرانی (۱)	۱۴۹	۲/۸۷	۰/۶۳	-۱/۱۲۵	۰/۲۶
	عراقی (۲)	۴۴	۲/۹۷	۰/۶۱		
هوش اخلاقی	ایرانی (۱)	۱۴۹	۲/۹۱	۰/۶۰	-۱/۳۹۴	۰/۱۶۵
	عراقی (۲)	۴۴	۳/۰۵	۰/۶۲		

میانگین سرمایه روانشناختی دانشجویان ایرانی برابر با ۲/۸۷ و دانشجویان عراقی برابر با ۲/۹۷ است. این تفاوت در میانگین ها نشان می دهد که دانشجویان عراقی دارای سرمایه روانشناختی کمی بالاتر از دانشجویان ایرانی در این نمونه هستند. میانگین هوش اخلاقی دانشجویان ایرانی برابر با ۲/۹۱ و دانشجویان عراقی برابر با ۳/۰۵ است. این تفاوت در میانگین ها نشان می دهد که دانشجویان عراقی دارای هوش اخلاقی کمی بالاتر از دانشجویان ایرانی در این نمونه هستند. بر اساس نتایج آزمون تی مستقل و تأیید فرض برابری واریانس ها در هر دو متغیر، می توان نتیجه گرفت که بین دانشجویان ایرانی و عراقی رشته تربیت بدنی در سرمایه روانشناختی و هوش اخلاقی تفاوت آماری معناداری وجود ندارد. اختلاف مشاهده شده در میانگین ها اندک بوده و می توان آن را ناشی از نوسانات نمونه گیری دانست.

بحث و نتیجه گیری

طبق نتایج، ضریب مسیر بین هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی برابر با ۰/۹۵ به دست آمد. این مقدار نشان دهنده یک رابطه بسیار قوی و مثبت بین دو متغیر است؛ به این معنا که با افزایش یک واحد در هوش اخلاقی، سرمایه روانشناختی دانشجویان تقریباً به همان اندازه افزایش می یابد. نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش بیچرانلو و اسماعیلی شاد (Bichranloo & Esmaeili Shad, 2024)، طالبی (Talebi, 2023) و زود و همکاران (Zewude et al, 2024) که دریافتند هوش اخلاقی به طور مستقیم سرمایه روانشناختی و ابعاد آن مانند امید، تاب آوری، خوش بینی و خود کارآمدی را تقویت می کند، همسویی و مطابقت دارد. یافته های پژوهش حاضر و پژوهش های گذشته، حاکی از آن است که هوش اخلاقی به عنوان یک توانایی شناختی-اخلاقی، نقش مهمی در ارتقاء سرمایه روانشناختی دانشجویان ایفا می کند و هر چه دانشجویان دارای سطوح بالاتری از درستکاری، مسئولیت پذیری، دلسوزی و بخشش باشند، احتمال بیشتری وجود دارد که از نظر روانشناختی نیز سرمایه ای غنی تر شامل خود کارآمدی، خوش بینی، امید و تاب آوری داشته باشند. همچنین قابل ذکر است که سرمایه روانشناختی اگرچه تا حد زیادی به شرایط فردی، بستگی دارد، اما تأثیر عوامل اخلاقی در بروز یا افول آن بسیار پررنگتر می تواند باشد. هوش اخلاقی میتواند گستره و ژرفای توانمندی های فکری و عاطفی را در همه مراحل و ابعاد زندگی نمایان کند و نیکی و نیکبختی را پدید آورد؛ بنابراین، هوش اخلاقی به عنوان زیربنای قضاوت فرد درباره خود و

سازماندهی ارزشی به موقعیت خود، نقش اساسی را در زمینه های گوناگون به ویژه ارتقا و تأمین سرمایه روانشناختی ایفا کند. لذا ارتقای هوش اخلاقی می تواند راهکاری مؤثر برای افزایش سلامت روان، بهزیستی فردی و موفقیت تحصیلی و شغلی باشد.

نتایج نشان داد که ابعاد مختلف هوش اخلاقی به طور متفاوتی بر ابعاد سرمایه روانشناختی تأثیر می گذارند. دو بعد درستکاری و مسئولیت پذیری که جنبه های بنیادی و رفتارمحور هوش اخلاقی هستند، بیشترین تأثیر مثبت را بر خودکارآمدی و تاب آوری داشته اند که می تواند نشانگر نقش این ابعاد در تقویت باورهای فردی به توانایی ها و مقاومت در برابر مشکلات باشد. همچنین نشان داد که دانشجویانی که صادق، پایبند به اصول اخلاقی و هماهنگ با ارزش های خود عمل می کنند، اعتماد به نفس و باور قوی تری نسبت به توانایی های فردی خود دارند. به علاوه دانشجویانی که رفتارهای اخلاقی اصول محور دارند و مسئولیت تصمیمات و خطاهای خود را می پذیرند، همچنین افرادی که توانایی بخشش دیگران را دارند، مقاومت بیشتری در برابر شرایط سخت و بحرانی از خود نشان می دهند. در همین راستا، روشن زهی و ناستی زایی (Roshanzehi & Nasteizaei, 2022) نشان داده اند که هوش اخلاقی به طور مثبت و معناداری بر تاب آوری دانشجویان اثر گذار است، به خصوص از طریق نقش میانجی سرسختی روانشناختی که این یافته ها با تأکید پژوهش حاضر بر اهمیت درستکاری و مسئولیت پذیری کاملاً هم راستا است.

همچنین مسئولیت پذیری، دلسوزی و بخشش بیشتر بر امید و خوش بینی تأثیر گذار بوده اند که بیانگر اهمیت ویژگی های عاطفی و اجتماعی هوش اخلاقی در ایجاد انگیزه و دیدگاه مثبت به آینده است. این یافته ها حاکی از این است دانشجویانی که در پذیرش مسئولیت های خود فعال هستند و به نیازها و مشکلات دیگران حساسیت نشان می دهند، چشم انداز مثبت تر و اشتیاق بیشتری نسبت به رسیدن به اهداف و آرزوهای خود دارند و دانشجویانی که در قبال وظایف خود متعهد هستند و نسبت به دیگران احساس همدلی دارند، دیدگاه مثبت تر و باور قوی تری نسبت به آینده دارند. لذا توسعه هوش اخلاقی به ویژه در ابعاد مسئولیت پذیری و دلسوزی می تواند به عنوان راهکاری مؤثر برای ارتقای سرمایه روانشناختی دانشجویان تلقی شود، به طوری که این سرمایه روانشناختی نقش کلیدی در موفقیت تحصیلی، سلامت روان و عملکرد فردی دارد.

نتایج نشان داد بین هوش اخلاقی دانشجویان ایرانی و عراقی رشته تربیت بدنی تفاوت معناداری وجود ندارد. این یافته با مطالعات پیشین همخوانی دارد که در آن ها نیز تفاوت معناداری در هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی میان گروه های فرهنگی یا اجتماعی مختلف مشاهده نشده است. برای نمونه، پژوهش های خرمائی و همکاران (Khormaei et al, 2023) و جعفری و همکاران (Jafari et al, 2020) بر ثبات و پایداری اثرات هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی در نمونه های مختلف تأکید کرده اند. همچنین، مطالعات بین المللی مانند زود و همکاران (Zewude et al, 2024) در اتیوپی و قاسم و محمد (Qasim et al, 2022) در پاکستان و سودان نشان می دهند که روابط بین هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی و نقش میانجی سرمایه روانشناختی در فرهنگ ها و گروه های مختلف قابل تعمیم است. این شواهد، حمایت گسترده ای برای اعتبار، پایداری و قابلیت تعمیم مدل پژوهش حاضر فراهم می آورند و نشان می دهند که هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی ویژگی هایی نسبتاً پایدار هستند که تحت تأثیر تفاوت های فرهنگی یا ملی به طور چشمگیری تغییر نمی کنند. این امر بیانگر آن است که هوش اخلاقی و سرمایه روانشناختی، به عنوان مهارت ها و منابع روانی، در گروه های فرهنگی و ملی مختلف از ثبات و پایداری قابل توجهی برخوردارند و تحت تأثیر تفاوت های اجتماعی یا فرهنگی به طور چشمگیری تغییر نمی کنند. از منظر عملی، این یافته اهمیت بالایی دارد؛ زیرا نشان می دهد که برنامه های آموزشی و فرهنگی که بر

تقویت هوش اخلاقی تمرکز دارند، می توانند به طور گسترده و مؤثر، سرمایه روان شناختی دانشجویان را ارتقا دهند، بدون آنکه محدود به یک گروه یا فرهنگ خاص باشند. به عبارت دیگر، ارتقای هوش اخلاقی می تواند به افزایش تاب آوری، انگیزش، بهزیستی روانی و عملکرد تحصیلی و ورزشی دانشجویان کمک کند و به عنوان یک راهبرد پایدار در طراحی برنامه های آموزشی و تربیتی مورد بهره برداری قرار گیرد. علاوه بر این، این ثبات نشان می دهد که هوش اخلاقی و سرمایه روان شناختی می توانند به عنوان متغیرهای بنیادی و قابل اعتماد در تحقیقات و برنامه ریزی های بین فرهنگی و بین مللی مورد توجه قرار گیرند، چرا که اثرگذاری آن ها محدود به شرایط فرهنگی یا ملی خاص نیست و در محیط های آموزشی و ورزشی مختلف قابلیت کاربرد و تعمیم دارند.

همچنین بین سرمایه روان شناختی دانشجویان ایرانی و عراقی رشته تربیت بدنی تفاوت معناداری وجود ندارد. این یافته نشان می دهد که دانشجویان دو ملیت از نظر ظرفیت های روان شناختی مانند امید، خودکارآمدی، خوش بینی و تاب آوری تفاوت چشمگیری با یکدیگر ندارند. این موضوع احتمالاً به دلیل تأثیر عوامل محیطی، آموزشی و فرهنگی مشابه در هر دو گروه است که بیش از تفاوت های ملیتی تعیین کننده اند (Veiskarami et al, 2022). مطالعات بین المللی نیز بر اهمیت هوش اخلاقی در تقویت سرمایه روان شناختی و سلامت روان تأکید دارند و نشان می دهند که تفاوت های فردی نقش مهم تری نسبت به تفاوت های ملیتی در تعیین سطح سرمایه روان شناختی ایفا می کنند (Zewude et al, 2024). از منظر تبیینی، این یافته نشان می دهد که سرمایه روان شناختی عمدتاً تحت تأثیر آموزش، محیط و پرورش مهارت های اخلاقی شکل می گیرد و تفاوت های ملیتی اثر تعیین کننده ای ندارند. بنابراین، مدیران آموزشی و مربیان ورزشی می توانند با تمرکز بر طراحی برنامه های آموزشی و فرهنگی که هوش اخلاقی را تقویت می کنند، به بهبود تاب آوری، انگیزش و سلامت روان دانشجویان کمک کنند. این رویکرد عملی نشان می دهد که تقویت سرمایه روان شناختی یک مسیر قابل تعمیم و مؤثر برای گروه های مختلف است و می تواند تأثیر مثبتی بر عملکرد تحصیلی و ورزشی دانشجویان داشته باشد. سرمایه روان شناختی به عنوان منبع مهمی در پیشرفت تحصیلی و توانایی مقابله با چالش ها شناخته می شود و نتایج نشان می دهد که هر دو گروه دانشجویی با شرایط محیطی و آموزشی خود به گونه ای مواجه شده اند که توانسته اند مهارت های روان شناختی مشابهی کسب کنند. همچنین، ممکن است تفاوت های فرهنگی و اجتماعی بین این دو گروه تأثیر قابل توجهی بر سرمایه روان شناختی آنان نداشته باشد یا اثر آن در این نمونه محدود بوده باشد.

لذا با توجه به تأثیر مثبت هوش اخلاقی بر سرمایه روان شناختی دانشجویان، توصیه می شود دانشگاه ها و مراکز آموزشی دوره های تخصصی و کارگاه های آموزشی با هدف ارتقای هوش اخلاقی طراحی و برگزار کنند. این دوره ها می توانند شامل آموزش مهارت های خودآگاهی اخلاقی، تصمیم گیری اخلاقی، مدیریت احساسات و همدلی باشند تا دانشجویان ضمن تقویت هوش اخلاقی، تاب آوری و خودکارآمدی خود را نیز افزایش دهند.

با توجه به اهمیت هوش اخلاقی در افزایش سرمایه روان شناختی، پیشنهاد می شود بخش هایی از مباحث هوش اخلاقی در برنامه های درسی رشته تربیت بدنی گنجانده شود. این اقدام می تواند شامل واحدهای درسی مرتبط با اخلاق حرفه ای، مهارت های ارتباطی و حل تعارضات اخلاقی باشد که به دانشجویان کمک می کند توانمندی های روان شناختی خود را پرورش دهند و در مواجهه با چالش های کاری و اجتماعی قوی تر عمل کنند.

دانشگاه ها می توانند با ایجاد مراکز مشاوره تخصصی که در آنها به تقویت هوش اخلاقی و سرمایه روان شناختی پرداخته می شود، از سلامت روان دانشجویان حمایت کنند. این مراکز می توانند جلسات روان درمانی، گروه های حمایتی و کارگاه های آموزشی ویژه ای برای ارتقای مهارت های اخلاقی و روان شناختی برگزار کنند که به کاهش اضطراب، افزایش

تاب آوری و انگیزه تحصیلی دانشجویان کمک کند. مسئولین دانشگاه و سیاستگذاران آموزشی باید با تدوین و اجرای سیاست های فرهنگی و حمایتی به ایجاد محیطی اخلاق محور و حمایت گرایانه کمک کنند. این سیاست ها می توانند شامل تشویق به رفتارهای اخلاقی در محیط دانشگاه، تقویت فضای همکاری و همدلی میان دانشجویان و ایجاد برنامه های انگیزشی برای ارتقای سلامت روانی و اخلاقی باشند. چنین اقداماتی زمینه ساز تقویت سرمایه روانشناختی و عملکرد بهتر دانشجویان خواهد شد.

تقدیر و تشکر

مقاله حاضر، مستخرج از پایان نامه کارشناسی ارشد رشته مدیریت آموزشی دانشگاه کاشان (مصوب شورای آموزشی- پژوهشی دانشکده علوم انسانی دانشگاه کاشان) است. نویسندگان بر خود لازم می دانند از کلیه اساتید و دانشجویان رشته علوم ورزشی دانشگاه کاشان که در این پژوهش ما را یاری نمودند تقدیر و تشکر به عمل آورند.

تعارض منافع

پژوهش حاضر برای هیچکدام از نویسندگان، تعارضی ندارد.

منابع

- Bichranloo, A; & Esmaeili Shad, B. (2024). The relationship between moral intelligence and social capital with the mediating role of psychological capital in teachers, *First National Congress of Sustainable Development and Social Responsibilities: Challenges and Solutions*, Shiraz. (In Persian).
- Chen, P. L., Lin, C. H., Lin, I. H., & Lo, C. O. (2023). The mediating effects of psychological capital and academic self-efficacy on learning outcomes of college freshmen. *Psychological Reports*, 126(5), 2489–2510. <https://doi.org/10.1177/00332941221147307>
- Da Costa, M. G., Pinto, L. H., Martins, H., & Vieira, D. A. (2021). Developing psychological capital and emotional intelligence in higher education: A field experiment with economics and management students. *The International Journal of Management Education*, 19(3), 100516. <https://doi.org/10.1016/j.ijme.2021.100516>
- Clarken, R. H. (2009). *Moral intelligence in the schools*. Retrieved from <https://rodclarken.files.wordpress.com/2011/09/moralintelligence-in-the-schools.pdf>
- Guerrero-Alcedo, J. M., Espina-Romero, L. C., Garay, J. P. P., & Álvarez, F. R. J. (2022). Psychological capital in university students: Analysis of scientific activity in the Scopus database. *Heliyon*, 8(11), e11179. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2022.e11179>
- Han, S. S., Li, B., Wang, G. X., Ke, Y. Z., Meng, S. Q., & Li, Y. X. (2022). Physical fitness, exercise behaviors, and sense of self-efficacy among college students: A descriptive correlational study. *Frontiers in Psychology*, 13, 932014. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2022.932014>
- Jafari, E., Pourmohseni, F., Ghobadi, Z., & Taklavi varniab, S. (2020). The Role of Moral Intelligence and Psychological Capital in Predicting the Social Capital of Soldiers. *Military Psychology*, 11(41), 27-39. (In Persian).
- Joseph, G., & Donald, W. E. (2022). Is it all about perception? A sustainability viewpoint on psychological capital and life well-being of management graduates. *Higher Education, Skills and Work-Based Learning*, 12(2), 384–398. <https://doi.org/10.1108/HESWBL-02-2021-0097>
- Khormaei, F., Saber Lari, M. & Poorseyed, S. M. (2023). Predicting Student's Psychological Well-being Based on Moral Intelligence with mediating of academic hope. *Cultural Psychology*, 6(2), 161-183. (In Persian). doi: 10.30487/jcp.2023.304777.1337

- Lennick, D., & Kiel, F. (2005). *Moral intelligence: Enhancing business performance and leadership success*. Wharton School Publishing.
- Lennick, D., & Kiel, F. (2011). *Moral intelligence 2.0: Enhancing business performance and leadership success in turbulent times*. Pearson Prentice Hall.
- Limone, P., & Toto, G. (2022). Factors that predispose undergraduates to mental issues: A cumulative literature review for future research perspectives. *Frontiers in Public Health*, 10, 831349. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2022.831349>
- Lin, Y., He, M., Zhou, W., Zhang, M., Wang, Q., Chen, Y., & Guo, H. (2025). The relationship between physical exercise and psychological capital in college students: The mediating role of perceived social support and self-control. *BMC Public Health*, 25, 581. <https://doi.org/10.1186/s12889-025-12888-2>
- Luthans, F., & Youssef, C. M. (2007). Emerging positive organizational behavior. *Journal of Management*, 33(3), 321–349. <https://doi.org/10.1177/0149206307300814>
- Luthans, K. W., Luthans, B. C., & Chaffin, T. D. (2019). Refining grit in academic performance: The mediational role of psychological capital. *Journal of Management Education*, 43(1), 35–61. <https://doi.org/10.1177/1052562918809920>
- Mofatteh, M. (2020). Risk factors associated with stress, anxiety, and depression among university undergraduate students. *AIMS Public Health*, 8(1), 36–65. <https://doi.org/10.3934/publichealth.2021013>
- Mohammadi, F., Salimi, R., Khazaei, S., & Bijani, M. (2025). Design and psychometric testing of a moral intelligence instrument for pre-hospital emergency medical services personnel: A sequential-exploratory mixed-method study. *BMC Emergency Medicine*, 25(1), 13. <https://doi.org/10.1186/s12873-025-00467-w>
- Mohammed, M. M., Nor, M. N., Omar, S., & Aslam, M. Z. (2022). The effect of Islamic work ethics on academics' career success: The mediating role of psychological capital resources. *Hamdard Islamicus*, 45(3).
- Moraleda Ruano, Á., Galán Casado, D., & Cangas Díaz, A. J. (2023). Las intervenciones socioeducativas en estudiantes de magisterio para reducir el estigma en la salud mental. *Psicología Educativa: Revista de los Psicólogos de la Educación*.
- Nguyen, T. D., Cao, T. H., Nguyen, T. M., & Nguyen, T. T. (2024). Psychological capital: A literature review and research trends. *Asian Journal of Economics and Banking*, 8(3), 412–429. <https://doi.org/10.1108/AJEB-08-2023-0076>
- Omidi, R.; Heydarbeigi, Sh. & Havasi, K. (2017). Studying the relationship between moral intelligence and life expectancy, *Second International Conference and Fourth National Conference on Management and Humanities Research in Iran*, Tehran. (In Persian).
- Prasertsin, U., Srihasat, K., & Roopsuwankun, P. (2024). Development of indicators and moral intelligence scales for junior high school students: Mixed-method research. *BMC Psychology*, 12(1), 174. <https://doi.org/10.1186/s40359-024-00815-5>
- Rezaei Adriani, M., Ahmadi, F., Vahedian Azimi, A. (2016). Comparison of depression, anxiety, stress and quality of life in dormitories students of Tarbiat Modares University. *Iran J Nurs Res*, 2(4-5): 31-8. (In Persian).
- Roshanzehi, S. & Nasteizaei, N. (2022). Investigating the Relationship between Moral Intelligence and Students' Resilience by Mediating of Psychological Hardiness. *Ethics in Science and Technology*, 17 (1): 152-161. (In Persian).

- Qasim, M., Irshad, M., Majeed, M., & Rizvi, S. T. H. (2022). Examining the impact of Islamic work ethic on task performance: Mediating effect of psychological capital and a moderating role of ethical leadership. *Journal of Business Ethics*, 180(1), 283–295. <https://doi.org/10.1007/s10551-020-04550-6>
- Talebi, M. (2023). Investigating the mediating role of psychological capital in the relationship between moral intelligence and psychological well-being in students. *Master's thesis*, Kavian Institute of Higher Education, Department of Psychology. (In Persian).
- Tejada-Gallardo, C., Blasco-Belled, A., Torrelles-Nadal, C., & Alsinet, C. (2020). Effects of school-based multicomponent positive psychology interventions on well-being and distress in adolescents: A systematic review and meta-analysis. *Journal of Youth and Adolescence*, 49(10), 1943–1960. <https://doi.org/10.1007/s10964-020-01289-9>
- Veiskarami, H., Kalantar, J. & Heidaryani, L. (2022). The Effect of Ethical Intelligence Training on Psychological Capital, Social Capital and Altruism of Students Boy Teachers of Farhangian University. *Educational and Scholastic studies*, 11(3), 537-511. (In Persian).
- Zewude, G. T., Oo, T. Z., Józsa, G., & Józsa, K. (2024). The relationship among internet addiction, moral potency, mindfulness, and psychological capital. *European Journal of Investigation in Health, Psychology and Education*, 14(6), 1735–1756. <https://doi.org/10.16990/ejihpe.79574>

